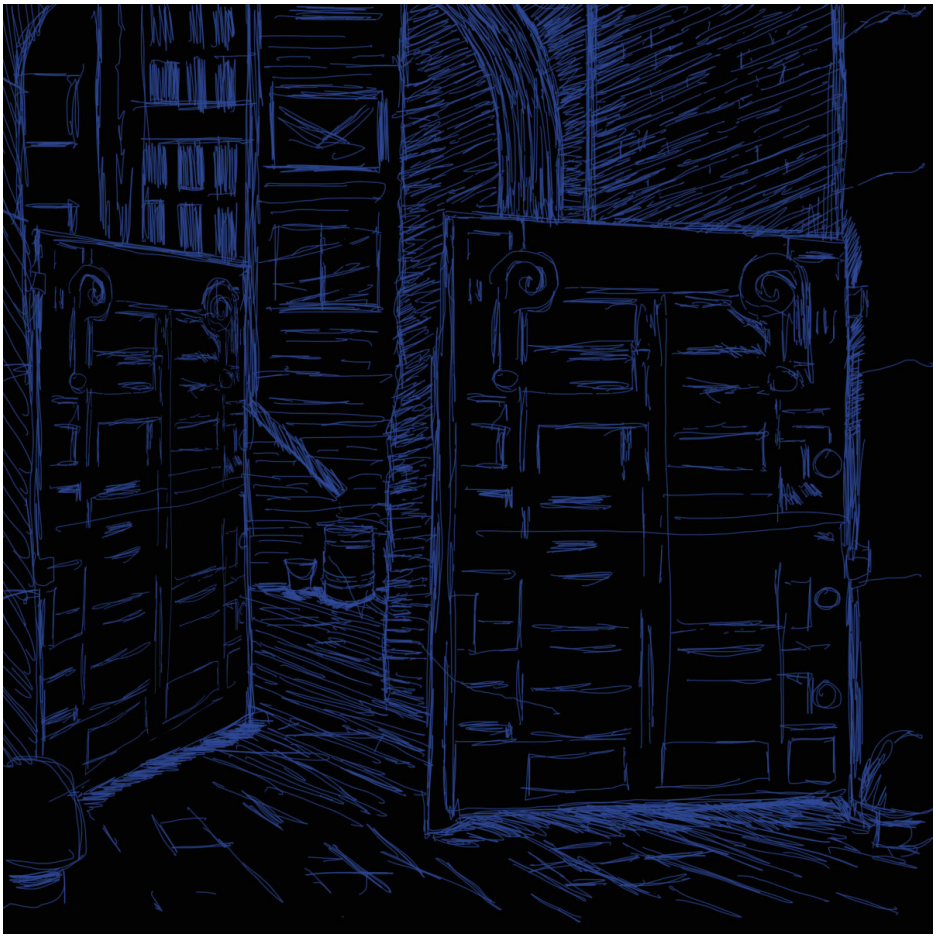

Numi Yaldati

FIEN LEYSEN & MANU SIEBENS

Als alles wegvalt wat er in een kamer kan...

Jasper Delva
Gezien op 02 februari 2021
KVS Brussel

‘Numi yaldati’ (‘Slaap, mijn meisje’) is een verhaal van Fien Leysen over twee vrouwen aan de rand van de samenleving: een dakloze vrouw anno 2021 en een Joodse anno 1942. Terwijl je naar dat schone verhaal luistert door een koptelefoon, schept de scenografie van Manu Siebens, met tekeningen van Tom Clément, het gevoel dat je je er middenin bevindt. Toch mist het geheel wat scherpte.

04 FEBRUARI 2021

Je kan deze installatie slechts met z’n vieren tegelijk bezoeken, en dan nog leidt men je er één voor één, in het duister, heen. Daar krijg je een hoekje toegewezen in de scenografie van Manu Siebens: een constructie van metalen platen opgesteld in een open kruis. Plexiglazen panelen schermen de bezoekers van elkaar af. Met mijn rug naar de anderen staar ik naar een zwart scherm als naar een muur. Ik zet mijn hoofdtelefoon op en wacht.

Twee vrouwen, één appartement

Als het scherm oplicht verschijnen tekeningen van Tom Clément als felblauwe lijnen op een zwarte fond. Het zijn snelle schetsen, getekend uit de losse pols, maar wel met oog voor detail. Terwijl ik kijk naar de skyline van een niet nader genoemde stad ruisen herkenbare stadsgeluiden door mijn hoofd. Plots begint een vrouwenstem daar rustig, ingetogen zelfs, doorheen te vertellen.

Ze is dakloos. Ze schuilt voor de steeds strengere winter op de 7de verdieping van een verlaten flatgebouw. Daar vindt ze onder de rottende plankenvloer per toeval het dagboek van een Joodse vrouw die hier in de jaren 40 woonde. Die schrijft aan haar ongeboren kind, dat voor haar al Esther heet, al weet de vader dat nog niet.

Beide verhalen wisselen elkaar vanaf nu af. De dakloze vrouw vertelt over haar bestaan aan de Joodse vrouw, terwijl die dan weer haar wereld schetst aan haar kind. Beide verhalen spelen zich niet enkel in dezelfde ruimte af. De hoofdpersonages delen ook eenzelfde onzekere blik op de buitenwereld. Ze weten niet wat morgen hen zal brengen.

Aanwezig in het verhaal

Fien Leysen, de auteur van het verhaal, levert, net als in 'Wat niet (weg) is' (2018), een ingetogen als hartstochtelijk verhaal over vertwijfeling en onzekerheid, armoede en familie. Aandacht is er voor de kleine tragedies die vaak aan onze blik ontsnappen. Leysens zachte, tedere stem sleept je mee en laat je niet meer los. Hoewel het verhaal over de 'tristesse' van het leven gaat, is schoonheid nooit veraf. Fraaie beeldspraak begeleidt de uitzichtloze situatie van de anonieme personages. Zo spreekt de tekst van de winter die binnenkruipt via elke hoek en spleet terwijl je het vervallen decor van de kamer ziet. Duitse soldaten verschijnen als mieren in donkere uniformen die krioelen tussen het volk. Ik voel haast hoe de koude ook mij bekruipt of hoe mieren over mijn lichaam wriemelen.

Die haast lichamelijke ervaring van daar in dat appartement te zijn wordt nog versterkt door de muziek en specifieke soundscapes van Bert Hornikx. Ze geven je nog meer het gevoel dat je zelf in dat gebouw aanwezig bent. Als de Joodse vrouw zachtjes 'Numi Yaldati', Hebreeuws voor 'Slaap, mijn meisje', zingt voor haar ongeboren kindje lijkt het zelfs alsof ze rond je loopt. Wie weet ben jij het die haar buik groeit. Ook de tekeningen van Clement voeden het gevoel dat je in het verhaal aanwezig bent. Met traag, gestaag veranderende details in de tekeningen bezorgt hij je haast zonder dat je het merkt een reis door tijd en ruimte, van het appartement toen naar het appartement nu. Het eerste warm en huiselijk, met familiefoto's aan de wand. Acht decennia later heerst kilte en leegte, op wat rommel na, en namen vochtplekken en schimmels de plaats van familiefoto's in op de pokdalige muren.

Poëzie zonder scherpte

'Numi Yaldati' raakt je poëtisch, en prikkelt je verbeelding op een voortreffelijk gedoseerde manier. Pijn, schoonheid, vertwijfeling, weemoed vloeien in deze multimediale installatie organisch in elkaar over. Als het scherm weer dooft en je alleen in je hoekje achterblijft tuur je wat wezenloos, maar ontroerd naar de metalen wanden. De woorden van de dakloze vrouw zinderen na: "Als alles wegvalt wat er in een kamer kan, blijven alleen de muren over".

Toch mis ik ook wat scherpte, een kritische blik op toch zeer reële en harde thema's als ontheemding, armoede, uitsluiting en vervolging. Dit audioverhaal is mooi en meeslepend maar net te braaf om je echt uit te dagen, laat staan op je kop te zetten. Dat kan, maar zo dreigen de aangeraakte thema's na afloop al te gemakkelijk weer naar de achtergrond te schuiven. Schoonheid kan en mag een balsem zijn maar soms moet kunst ook zeggen waar het op staat.